

Poziom kształcenia: szkoła podstawowa

Klasa: VII

Czas: 45 minut (1 godzina lekcyjna)

Temat zajęć: Rozwój gospodarczy ziem polskich na przykładzie Łodzi przemysłowej.

Cele ogólne:

- poznawcze(y):
 - zaznajomienie uczestników z procesem rozwoju miasta robotniczego.
 - zapoznanie uczestników z nazwami zawodów w XIX-wiecznym mieście przemysłowym.
 - zaznajomienie uczestników z podstawami funkcjonowania gospodarki ziem polskich pod zaborem rosyjskim.
- kształcące(y):
 - kształtowanie umiejętności pracy z mapą.
 - kształtowanie umiejętności pracy ze słownikiem języka polskiego.
 - kształtowanie umiejętności pracy z tekstem źródłowym.
- wychowawcze(y):
 - wzbudzenie w uczestnikach postawy zainteresowania tematyką historii regionalnej.
 - zachęcenie uczestników do dalszego, samodzielnego zgłębiania historii Łodzi.

Cele operacyjne:

I. Wiadomości:

A. Zapamiętanie wiadomości. Uczestnik:

- wskazuje XIX wiek jako okres gwałtownego rozwoju miast przemysłowych na ziemiach polskich.
- definiuje pojęcia: Łódźermensch, fabrykant, robotnik
- rozpoznaje postaci: Ludwik Geyer, Karol Scheibler, Izrael Poznański

B. Zrozumienie wiadomości. Uczestnik:

- wyjaśnia przyczyny rozwoju miast przemysłowych w XIX-tym wieku.

II. Umiejętności:

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych. Uczestnik:

- rozpoznaje nazwy zawodów fabrykanckich i łączy je z XIX-wiecznym miastem przemysłowym
- wyjaśnia różnice w zarobkach pomiędzy różnymi profesjami.

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych, nowych. Uczestnik:

- ocenia możliwości rozwoju zawodowego mieszkańca XIX-wiecznego miasta przemysłowego..

Środki dydaktyczne:

1. Mapa ścienna ziem polskich w okresie 1864-1914 lub 1815-1864
2. Slajdy przedstawiające portrety łódzkich fabrykantów (zał. 1a, zał. 2a, zał. 3a)
3. Elementy gry planszowej „Łodzermenscha przemysłowy język postępu” - karty przedstawiające XIX-wieczne profesje.

*** przestrzenie wystaw historycznych Muzeum Miasta Łodzi**

Metody:

1. Opowiadanie.
2. Burza mózgów.
3. Praca pod kierunkiem

Przebieg zajęć

1. Czynności organizacyjno-porządkowe.

- Powitanie z uczestnikami.
- Sprawdzenie listy obecności.

2. Rekapitulacja wtórna.

- Przypomnienie postaci Jamesa Watta oraz jego wynalazku.
- Przypomnienie terminu: rewolucja przemysłowa.

3. Ogniwu wiążące.

- Wskazanie Łodzi jako największego miasta przemysłowego ziem polskich.
- Zapisanie na tablicy tematu lekcji.
- Podanie celów poznawczych lekcji.

4. Tok zajęć właściwych.

4.1 Umiejscowienie przemysłowej Łodzi w czasie i przestrzeni.

- Jeden z uczestników zostaje poproszony do mapy, by wskazał położenie Łodzi. Odpowiada na pytanie: w którym zaborze znajdowała się Łódź?

Gabinet carskiego urzędnika można znaleźć na wystawie Muzeum Miasta Łodzi: „Na wspólnym podwórku – łódzki tygiel kultur i wyznań”.

- Prowadzący zadaje pytanie: w którym wieku nastąpił gwałtowny rozwój przemysłu w Europie? Następnie poprawną odpowiedź odnosi również do ziem polskich.

4.2 Najsłynniejsi łódzcy fabrykanci.

- Opowiadanie. Prowadzący opowiada o korzyściach wynikających z inwestowania na terenie Łodzi.

Doskonałą ilustracją do tych rozważań może być makieta „Zaginionego Kwartału” w Muzeum Miasta Łodzi, prezentująca najstarszą część miasta oraz elementy, które wpłynęły na rozwój przemysłu w tej lokacji.

- Przedstawienie sylwetek fabrykantów: Ludwika Geyera, Karola Scheiblera, Izraela Poznańskiego. Wprowadzenie pojęcia: Lodzermensch. Wyświetlając ich portrety, zadaje pytanie o ich narodowość (uczestnicy najprawdopodobniej samodzielnie ją wywnioskują). Nauczyciel zadaje również pytanie o najsłynniejsze kompleksy fabryczne Łodzi. Pomaga klasie przyporządkować je do dzielnic Łodzi (Geyer – Biała Fabryka, Scheibler – Księży Młyn, Poznański – obecna Manufaktura).
- Prowadzący zapisuje ustalone informacje na tablicy ściennej.

Przestrzeń Muzeum Miasta Łodzi może być doskonałą ilustracją do opowieści o łódzkich Lodzermenschach. Dekoracje zdobiące Dużą Jadalnię Pałacu opowiadają historię życia i kariery zawodowej Izraela Poznańskiego.

4.3 Profesje miasta przemysłowego.

- Burza mózgów. Uczestnicy podają odpowiedzi na pytanie zawody niezbędne do funkcjonowania XIX-wiecznej fabryki. Odpowiedzi zapisywane są na tablicy (uczestnicy najprawdopodobniej będą podawać nazwy współczesnych zawodów).

Zdjęcia pracowników łódzkich fabryk oraz warunki ich życia prezentuje wystawa „Na wspólnym podwórku – łódzki tygiel kultur i wyznań”.

- Prowadzący zapowiada, że większość z podanych profesji nosiła inne nazwy. Pokazuje karty z profesjami pochodzące z gry planszowej „Lodzermenscha przemysłowy język postępu”
- Uczestnicy pracują w parach (lub w grupach trzy-czteroosobowych jeśli zajdzie taka konieczność). Każdy zespół dostaje kilka kart z profesjami oraz egzemplarz słownika języka polskiego. Zadaniem uczestnika jest przy pomocy opisu karty oraz słownika zapisać w zeszycie nazwę profesji oraz skonstruowany samodzielnie krótki opis.
- Jeśli zespół ukończy opisywanie wszystkich kart, które otrzymał, zwraca je prowadzącemu, który wydaje kolejne karty (na przykład wymieniając je z innymi, opracowanymi już przez innych uczestników).

5. Rekapitulacja pierwotna

- Na dwie minuty przed końcem zajęć prowadzący prosi o przerwanie pracy.
- Zadane zostaje pytanie: czy każdy z opisywanych zawodów zarabiał tyle samo? Po uzyskaniu odpowiedzi przeczącej, uczestnik uzasadnia swoją tezę.

W przestrzeni Muzeum Miasta Łodzi zaprezentować można różnicę w poziomie życia fabrykanta, wykwalifikowanego pracownika oraz robotników na przykładzie pomieszczeń prywatnych rodziny Poznańskich, odtworzonych na wystawie wewnątrz mieszkań wykwalifikowanych pracowników oraz zdjęć prezentujących warunki życia mniej zamożnych łodzian.

6. Kontrola i ocena

- Uczestnicy otrzymują plusy za aktywność stosownie do ilości opracowanych przez siebie zawodów. (Można wprowadzić zasadę iż zespół, który opracuje najwięcej w poprawny sposób otrzyma ocenę bardzo dobrą).

7. Praca domowa

- Zadanie pracy domowej w formie pisemnej.
Obowiązkowa – wyszukaj informację w jakiej walucie płacono robotnikom w XIX-wiecznej Łodzi.

Aby urozmaicić to zadanie uczniowie mogą zapoznać się z legendą dotyczącą budowy pałacu przez Izraela Poznańskiego. Nawiązująca do niej tablica pamiątkowa ulokowana jest w Pokoju Arkadkowym Pałacu.

Dla chętnych – wyjaśnij dlaczego ludzie masowo imigrowali do XIX-wiecznej Łodzi?

autor: Daniel Kasprowicz

ZAŁĄCZNIKI

I. K. Poznański

ŁÓDZERMENSCHA

PRZEMYSŁOWY JĘZYK POSTĘPU

Jeszcze stosunkowo do niedawna większość mieszkańców Łodzi stanowili pracownicy włókienniczych fabryk czy zakładów rzemieślniczych, a słownictwo związane z ich miejscem pracy wypełniało uliczne i domowe rozmowy. Dziś jednak, po przemianach ustrojowych i gospodarczych, niewiele pozostało po przemysłowym charakterze miasta, a postęp technologiczny wyparł tradycyjne zawody, których przedstawicieli jeszcze 100 lat temu można było znaleźć na niemal każdej łódzkiej ulicy.

Zapomniane profesje oraz związany z nimi język łódzkiego postępu zostanie w tym roku przypomniany przez Muzeum Miasta Łodzi podczas projektu edukacyjnego, na który składać się będzie szereg wydarzeń kulturalnych (m.in. warsztaty, gry miejskie, prelekcje i oprowadzania) oraz edukacyjna gra karciana powstająca we współpracy z łódzkimi historykami i językoznawcami.

Organizator:

Finansowanie:

OJCZYSTY - DODAJ
DO ULUBIONYCH

Partnerzy:

STOWARZYSZENIE
TOPOGRAFIE

DEPARTAMENT
GIER

STOWARZYSZENIE
TWÓRCÓW

Patroni medialni:

Fundacja na Rzecz
Wspierania Kultury
Plaster Łódzki

Projekt dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu
„Ojczysty - dodaj do ulubionych”